

ROMANIA

EXPUNERE DE MOTIVE

În conformitate cu prevederile art. 36 din Constituția României, cetățenilor români le este consacrat dreptul de a vota. Acesta este un drept fundamental al tuturor cetățenilor României și unul dintre pilonii fundamentali ai democrației.

Art. 36 din Constituția României

- 1. Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.*
- 2. Nu au drept de vot debilizii sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.*

Modalitatea și condițiile prin care cetățenii își pot exercita dreptul de vot la alegerile locale sunt prevăzute în Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale. În plus față de cetățenii români, la alegerile locale pot vota și terții care și-au stabilit domiciliul/reședința pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, în conformitate cu prevederile legale. Aceasta stipulează faptul că, pentru a vota la alegerile locale, alegătorii trebuie să facă dovada domiciliului sau a reședinței valide la momentul desfășurării alegerilor.

În iunie 2023, Camera Deputaților a adoptat propunerea legislativă Pl-x nr. 90/2023 care introduce o restricție a dreptului la vot pentru o anumită categorie de cetățeni. În cazul cetățenilor care și-au stabilit reședința pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale, aceștia sunt obligați ca dovada reședinței să nu fie mai recentă de 6 luni de ziua alegerilor.

Această propunere legislativă, ulterior devenită Legea nr. 256/2003 este de natură să restrângă dreptul la vot, iar proiectul prezent își propune anularea prevederilor acesteia și revenirea la o formă permisivă a legii privind votul la alegerile locale. De altfel, această constrângere a dreptului la vot a fost semnalată și de **Consiliul legislativ**, în avizul emis pentru Pl-x nr. 90/2023:

“Menționăm că, potrivit art. 56 din Constituție, exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. De asemenea, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică iar măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

Or, din Expunerea de motive nu rezultă îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 53 din Legea fundamentală pentru restrângerea exercițiului dreptului de vot.”

Acest argument a fost, de asemenea, prezentat și de Comisia sesizată pentru emiterea raportului asupra propunerii legislative la Senat, respectiv Comisia pentru administrație publică, care a emis

ROMANIA

un raport de respingere cu unanimitatea voturilor celor prezenți.¹

De asemenea, în absența unor criterii clare de aplicare, intervenția legislativă din iunie 2023 va genera dificultăți de aplicare, în special pentru alegătorii a căror viză de reședință expiră cu mai puțin de 6 luni decât data votării și care vor fi obligați să își înnoiască viza de reședință preventiv, mai devreme decât termenul de expirare, însă nu există procedură legală pentru solicitarea înnoirii unei vize de reședință dacă aceasta este validă, iar adresa pentru care se solicită nu s-a schimbat, conform prevederilor normative în vigoare:

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005, articolul 31:

- (1) Mențiunea privind stabilirea reședinței se înscrie la cererea persoanei fizice care locuiește mai mult de 15 zile la adresa la care are locuința secundară.*
- (2) Mențiunea privind stabilirea reședinței se acordă pentru perioada solicitată, care nu poate fi mai mare de un an, și are valabilitate pe timpul cât persoana locuiește în mod efectiv la adresa declarată ca reședință. La expirarea acestui termen, persoana poate solicita înscrierea unei noi mențiuni privind stabilirea reședinței.*

Constatăm că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2005 prevede o singură situație în care cetățenii pot solicita înnoirea vizei de reședință, respectiv **la expirarea termenului de valabilitate**. Așadar, cetățenii care și-ar dori să participe la alegerile locale acolo unde își au reședința, dar a căror viză de reședință validă expiră ulterior termenului de 6 luni prevăzut în Legea nr. 256/2023, nu au o bază legală pentru a solicita înnoirea acestei vize de reședință anterior expirării valabilității acesteia.

De asemenea, este important de avut în vedere faptul că data alegerilor la care se calculează cele 6 luni stipulate de Legea nr. 256/2003 pentru stabilirea reședinței nu este coroborată cu data alegerilor. Stabilirea datei alegerilor este în atribuția Guvernului, care trebuie să facă cunoscută publicului această dată cu cel puțin 75 de zile înainte de data votării.

Legea nr. 115/2015, articolul 10, alineatul (1):

- (1) Data alegerilor se stabilește prin hotărâre a Guvernului, cu cel puțin 75 de zile înaintea votării.*

Având în vedere aceste argumente, constatăm că este necesară intervenția legislativă asupra Legii nr. 115/2015, pentru a asigura accesul cetățenilor la vot în condiții nediscriminatorii. Prezenta propunere legislativă nu are impact bugetar.

**În numele inițiatorilor,
Deputat Alin-Gabriel Apostol.**

¹ Raportul Comisiei pentru administrație publică asupra propunerii legislative L771/2022
<https://senat.ro/legis/PDF/2022/221.771CR.PDF?nocache=true>

